

Ennätyksellinen räkättirastasmuutto Hangon lintuasemalla 4.11.2006

Petteri Lehikoinen

Hangon lintuasemalla loppusykyinen lauantai oli kääntymässä illaksi, alkoi jo hieman hämärtää kulkiessamme Gåsörsuddenilta kohti asemarakennusta. Päätimme kuitenkin koukata autokenttien kautta avomaata suosivien taskujen toivossa. Autokenttien reunalta huomasimme suuren räkättiparven, joka seurasi länteen työntyvää Gåsörsuddenia.

Jäimme paikoillemme laskemaan parvea, kun huomasimme jo seuraavan ja sitä seuraavan. Hangon kaupungin yläpuolinen taivas oli kuin valtava hornankattila tuhansien rastaiden pyöriessä ilmassa. Pieniä parvia irrottautui massasta ja ne suuntasivat länteen samaa linjaa kuin ensimmäinenkin. Varttitunnin aikana ehdimme laskea vajaat 2500 muuttavaa rastasta, kunnes laskeutuva hä-

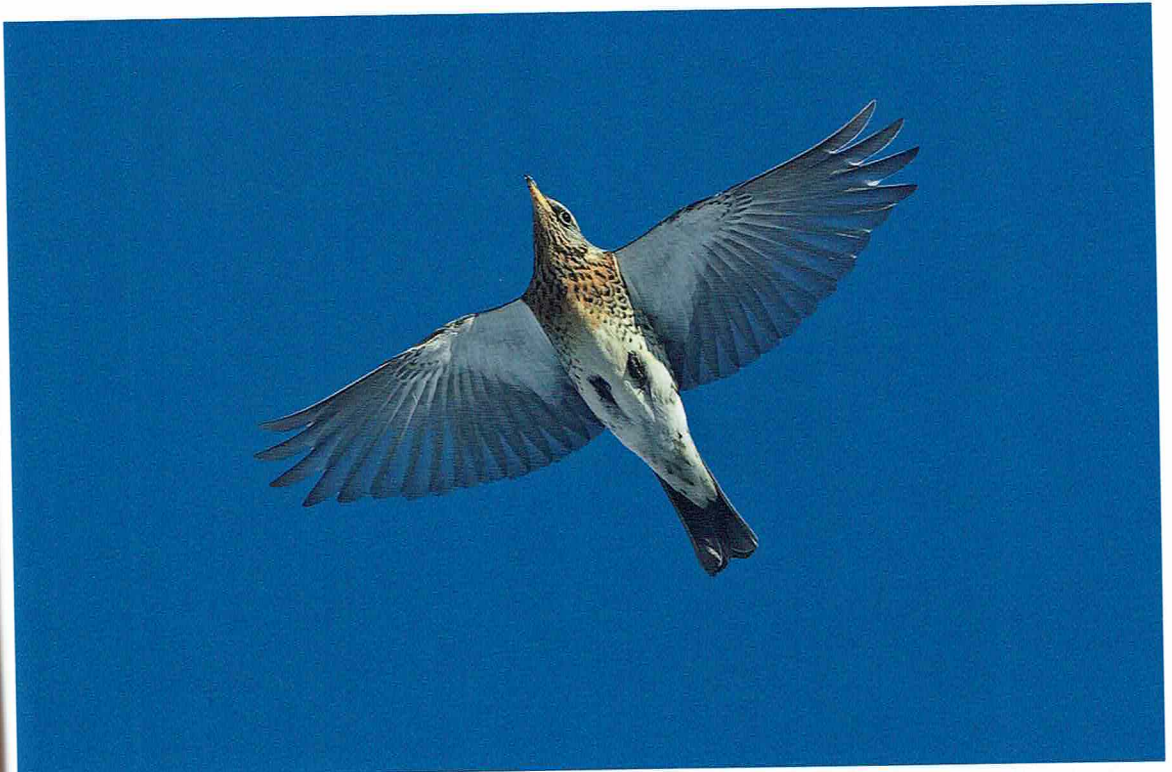
märä alkoi selvästi haitata havainnointia ja rohkaisi siirtymään aseman suojiin.

Rastasmassa liikkeellä

Emme havainneet enempää rastaita ennen kuin pimeä laskeutui. Noin tunti auringon laskusta alkoi yötai-vaalla kuitenkin tapahtua. Vähitellen pimeydestä alkoi kuulu yhä useam-

Haliaksen kaltainen rastasmuutto osuu ehkä kerran elämässä kohdalle. Se kertoo miten säätyypin äkkinäinen muutos voi saada tuhannet linnut kerrallaan liikkeelle. © Pertti Rasp, 28.2.2004.

Taivas oli hetkessä täynnä säksättäviä räkättejä ja varttitunnissa laskimme 2500 muuttavaa. © Markus Varesvuo, Helsinki, 13.2.2003.

pien räkättiparvien säksätystä ja hetken kuluttua rastaiden räkätys täytti koko taivaan. Ääniä kuului kaikista ilmansuunnista ja oli mahdotonta erottaa enää yksilöitä äänimassasta. Tätä käsittämättömän upeaa, jatkuvaa äänimerta kesti reilut kaksi tuntia, kunnes lännestä saapunut tiheä lumisaderintama törmäsi niemeen ja konsertti loppui vertauskuvallisesti kuin seinään. Pyry pakotti osan rastaista laskeutumaan kapealle niemelle, valtaosan kuitenkin epäilimme väistävän rintamaa. Pöylöverkoista saimme kymmenkunta räkättiä, normaalisti varpuslintujen saaminen öiseen aikaan verkoista on hyvin harvinaista.

Räkätit eivät olleet ainoita liikkeellä olevia lintuja, vaikka pääosaa näytelmässä esittivätkin. Säkätysten seasta kuului silloin tällöin muita rastaita, sataman valoissa nähtiin kaulushaikara ja verkoista poimittiin lehto-, helmi- ja lukuisat neljä sarpipöllöä ennen pyryn alkua. Lunta saatiin maahan 10-15 senttiä ja säkkipimeä yö vaihtui kuulaaksi valkeudeksi. Ennen kokematon elämys loppui yhtä äkisti kuin oli alkanut.

Lumisateen ja pakkasen ajamat

Jo samana iltana saimme puhelimitse selville synn illan poikkeuksellisen kovaan räkättipurkaukseen. Lumisadealueen raja kulki pohjois-eteläsuunnassa kuin veitsellä leikattuna aina Hangosta Ivaloon. Sadealueen itäpuolella pakkasen oli kiristynyt äkisti ja 20:ntä pakkasastetta lähenneltiin kaikkialla Suomessa. Lintujen on täytynyt lähteä liikkeelle pakkasen pakottamina ja sadealueeseen törmättyään niiden on ollut pakko seurata sen reunaa etelään. Onneksemme saimme todistaa tätä tapahtumaa juuri sadealueen rajalla Suomenniemen eteläisimmässä pisteessä.

Räkättien lukumäärää oli mahdollon laskea ja arvioiminenkin pimeässä oli hankalaa. Jos pimeän tullen rastaita olisi muuttanut neljä kertaa enemmän kuin ennen auringon laskea, olisi vartissa muuttanut noin 10 000 rastasta ja kahdessa tunnissa niitä olisi mennyt 80 000. Illalla nähdyt parvet menivät selkeästi yksitelten ja etäisyyden vuoksi emme on-

nistuneet kuulemaan niistä pihaustakaan. Siihen nähden arvio kuulostaa minusta järkevältä, sillä kahden tunnin ajan äänien runsaus oli jatkuvaa, kuin kyseessä olisi yksi valtava parvi. Muutto tapahtui selvästi leveällä rintamalla ja jos lintuja on mennyt pimeässä edelleen Gåsörsuddenin yli, meillä ei ole ollut mitään mahdollisuutta havaita niitä. Äänien lisäksi havaitsimme satoja matalalla lentäviä lintuja sataman valoissa, jotka eivät äännelleet lainkaan. Joka tapauksessa tarkasta määrästä on hyvin vaikea päästä selville, mutta selvää on, että lintuja on täytynyt olla erittäin runsaasti. En ihmettelisi, vaikka puhuttaisiin kuusinumeroisesta luvusta.

Juuri tällaiset hetket tekevät lintuasemaelosta mahtavaa. Vaikka kokemus oli vaikuttavuudessaan ylivoimainen ja tapauksena ainutlaatuinen, tapaa asemilla päivittäin pienempiä ihmeitä. Lintuasemat sijaitsevat parhailla muuttoreiteillä ja heti ulos astuessaan havainnoija on keskellä suurta näytelmää, joka harvoin jättää katsojansa kylmäksi.